

מסגול גולת לימית

יורם ארידור רותה. האוצר מתלבט. מגיין לקחת את 4.1 מיליארד השקלים (למעשה יתקרב הסכום הסופי ל-5 מיליארד) הניתנים לסחנתיהשולום בחבל ימית. תמורת הוויתור על העימות המזויין עם צה"ל? כדי להביא גאולה לעולם, עלי לציין שוהי הצעתו של ידידי מייק.

שפת הבטן

הגברת הצעירה שרקדה ריקוד-בטן בתוכניתו של רם עברון בטלוויזיה היתה נחמדה מאוד. אבל כשהישויות את אמנותה לזו של נגואה פואד, אפשר היה רק לחייך. נגואה פואד, הרקדנית המצרית המפורסמת (היא חצי פלסטינית), אינה רקדנית-בטן קלאסית. היא קוראת לעצמה רקדנית מיורחית, היא נהדרת. עם כל הכבוד לגברת ברי סימון, אין היא דומה לנגואה, ולעולם לא תדמה לה. שום צעירה בישראל, לא תדמה לה לעולם.

כי שפת-הגוף היא חלק מן התרבות הלאומית. כשם שתנועת-הידיים של האדם הישראלי אינה דומות לתנועותיו של איטלקי או צרפתי, כן תדמה נערה ישראלית לנערה מצרית. אי-אפשר ללמוד בבית-ספר ישראלי, לצעוד בתנועות-נער ישראלי, להשתתף בתרגילי סדר בצה"ל (א/א) להסתובב בחוג נערות שעברו את כל אלה) ולדבר ולהתנועע כמו נערה מצרית. כל מי שהיה במצרים ושמע את הקולות המעודנים, המתחננים, של הנשים שם, יודע זאת.

הגברת סימון הציגה ריי קוד מעניין, בעל תנועות חדות וקצובות, ובוודאי גרמה הנאה לרבים, אך אין ולא כלום בינו ובין ריקוד-הבטן המצרי, שתנועותיו עגולות, עדינות, רכות.

איני מתיימר להיות מומחה לריקוד-בטן (רק פעם אחת, בסערת ההתלהבות של הימים הראשונים בקאהיר, בחגיגת-התיידדות בלתי-נשכחת, הזמינה אותי רקדנית-בטן אל הבמה כדי לרקוד עימה) אך הספקתי לערוך בדיקה כלשהי בשטח.

ריקוד-הבטן האמיתי מעניק לצופים הנאה אסתטית וארוטית, שקשה לתאר אותה. כאשר הרקדנית הקלאסית נעה — ונדמה לך שכמעט ואינה נעה כלל — אתה מסתכל בה כמהופנט. אין זה דומה לשום ריקוד אחר שחזיתי בו. זה בוודאי אינו דומה לסרט הוליוודי או להצגה חיפאית. הרקדנית, הקלה, הלחן הערבי — כל אלה מתאחדים בחוויה אחת, שהיא חלק בלתי-נפרד מתרבות מסויימת.

אי-אפשר להביא את זה לתל-אביב. צריכים לנסוע לקאהיר כדי לראות זאת — וזה שייך למקום כמו הנילוס, הפיראמידות, המוסיאון המצרי והאזנאל-ח'ליל.

הלשון של בג'וריון

בסירתו של יהודה ("ג'אד") נאמן על שביתת-הימאים היה פסוק אחד שגילה עולם ומלואו. אחד המרואיינים, שביקש להסביר מדוע פעל אז על פי מוצאות דויד בן גוריון נגד הימאים השובתים, יוצאי הפלמ"ח, טען להגנתו כי בג'וריון שיכנע אותו, וכאשר נשאל כיצד שוכנע, אמר שבג'וריון דיבר בקול תקיף, בוטח, תוך הדגשת המילים.

ואכן, כל מי שזוכר את צורת-דיבורו של בג'וריון יודע למה התכוון האיש: המישפטים הקצרים, הרמת הקול (כימעט בצעקה) במילות-הסיום, הביטחון הטוטאלי של ההבעה. בג'וריון לא התווכח, לא שאל, לא בחן צדדים שונים של בעייה. הוא קבע בהספקנות שהדבר הם כן.

יש בכך פיתרון לתעלומה שהטרידה אותי תמיד. מדוע היה בג'וריון כל-כך משכנע בנאומיו, אף שאותם נאומים עצמם, כשהופיעו בכתב, היו משעממים. רדור, דימ, חסרי שארירות, נטר, לי עומק אינטלקטואלי כל-שהו? שלא לדבר כלל על כתביו של בג'וריון, ש מעטים מאוד טרחו לקרוא בחייו או לאחר מכן.

הטוד היה טמון בצליל הדיבור, בביטחון העצמי התוקפני, בפסקנות, בנייאדם נוטים להאמין שאדם המדבר בביטחון עצמי מוחלט אכן יודע מה הוא אומר. חברו, האומר דברים חכמים שביעתיים, אך המבטא אותם בקול הססני, תוך מתן מקום לספק — כפי שכל אדם אינטליגנטי חייב לעשות — אינו משכנע. קול עמוק, היוצא מהדרי-בטן, עורר מאוד, מכשירי-העבודה האמיתי של הפוליטיקאי אינו השכל, אלא הלשון. בידיה החיים והמוות של עמים ואנשים. לא האלות של המיטרה ניצחו את הימאים, ולא האגרוזים של בירוני אלמוגי, אלא הלשון של בג'וריון.

(לא הכל יודעים כי המלך דויד היה רק אחד משלושה בתים-מלך זהים לגמרי, שנבנו על פי תוכנית אחידה בשלושה מרכיבים של האימפריה הבריטית במזרח התיכון. שני האחרים היו ארמון לדרה בניקוסיה ומלון שפארד בקאהיר. לא היה זה שפארד הקיים כיום, על גדת הנילוס, אלא קודמו, שנשרף כליל במהומות של 1952. ערב המהפכה של הקצינים החופשיים.)

אך יותר מכל החלומים הנוסטלגיים משך את תשומת-ליבי בתערוכה מוצג היסטורי מרתק, וזהו פקודת-היום של סר אוולין בארקר, מפקד הכוחות הבריטיים בפלסטיין, אחרי פיצוץ מלון המלך דויד בידי אצ"ל. פקודה זו זוכרה בעיקר בגלל פסוק אנטי-שמי אחד, שמנחם בגין הזכיר אותו לא מכבר במגולוג המפורסם שלו באוזני הגשריר סם לואיס אחרי סיפוח רמת-הגולן. בפסוק זה הורה הגנרל לחייליו להחרים את מקומות-העסק היהודיים, כדי לפגוע במקום הרגיש ביותר של "גזע זה" — הכיס.

אך שאר הפסוקים מעניינים אף הם. סר אוולין דיבר על הטוריסטים הנפשעים, הפוגעים באזרחים חפים מפשע, ושנפשו של כל אדם הגון סולדת מהם, וכך, ומדוע זה משך את תשומת-ליבי?

מפני שאחרי כמה מילים היה נדמה לי שאני קורא הודעה שיגרית של ממשלת-ישראל על המחבלים הפלס-

קודם כל, מפני שלא יהיה צורך לקצץ עוד יותר את השרותים החברתיים, כגון החלב לילדים, שיקום שכונות-העוני, החינוך, הסעד לזקנים ולנכים. אך לא זה העיקר. ההצעה מצאה חן בעיני ברגע ששמעתי, מפני שיש לה מימד מסרי וחיוכי. איש אינו מתרגש כיום יתר-עלהמדיה מכניעת המר שלה לסחנות מחליאה זו, מפני שכל אחד מאיתנו מאמין שוולח ישלם, או מה זה איכפת לי? שייחנקו, אין בארץ תודעה של משלם-המיסים, אחת האמהות של הדמוקרטיה האמיתית. ואדם נורמלי אינו יכול לחשוב ברצינות על סכומים של עשרות מיליארדים, אך המצב ישתנה לגמרי ברגע שכל אדם בישראל יידע שהוא משלם את מחיר הסחנות, ולא בעקיפין, אלא במישרין, מיד, באופן המעשי ביותר.

או או ישתנה יחס הציבור מן הקצה אל הקצה. כאשר שוב יופיע על המרקע אחד הבחורים התמימים האלה, בעלי הזקנים החלוציים והמבע הפטריטי, יודיע כי אינו מוכן למכור את האידילים שלו בפחות מ-100 מיליון לירות, יסתכלו בו הצופים בצורה חדשה. קדימה, מר ארידור, מסגולגולת לימית!

בגין חוזר לסיזון

והלט הרויכוה בממשלה על הפיצויים לסוחריהפינוי המליט מנחם בגין, כשהוא לבוש בפיג'מה ירוקה ועטוף בחלוק משופך, הערה אישית, עם ישראל יזכור אותו אחרי מותו, אמר, תודות לעובדה שמנע מלחמת-אחים.

יש בזה הרבה מן האמת. בימי המאבק נגד הבריטים קנה מנחם בגין לעצמו את מקומו בהיסטוריה בזכות אומץ-ליבו, נחישות-החלטתו ומנהיגותו. אך גדולתו האמיתית הוכיח בהחלטתו למנוע בכל מחיר מלחמת-אחים.

יש בעולם הרבה אנשים שהנתינו מחתרות מזוינות ושניהלו מאבקי שיתור, אך מעטים מאוד האנשים שהיו מסוגלים, בימי הסיזון, להי

מנע מעימות מזויין עם אויביהגונה, שחטפו לוחמי אצ"ל ומסרום לידי הבולשת הבריטית.

לשם כך היו דרושות תכונות נפשיות נדירות: התאפקות, אורך-רוח, דבי קות קיצונית באדיאל.

אכן, מעטות מאוד מילי-חמות-השיתור שלא כללו, בשלב כלשהו, מאבק מזויין בין המשחררים, בינם לבין עצמם, אם לא קרה הדבר אצלנו, גם בימי הסיזון ר אלטלינה, הרי יש לזקוף זאת, כמעט בלעדית, לזכותו של מנחם בגין.

האם יש מכנה משותף כלשהו בין התאפקותו של מפקד אצ"ל מול מעשי ההגנה ובין התאפקותו של ראשהממשלה מול חבורה של פורעי חוק וסדר בימית? האם היחסים בין מחתרות מתחרות דומים ליחסים בין ממשלה ועבריינים במדינת-חוק? האם היה בגין מתפאר, למשל, בהימנעות מעימות עם העולם התחתון?

עצם ההשוואה מעורר פליאה, בלשון המעשה. היא מוכיחה כי קורה לבגין מה שקורה לעיתים קרובות לגיבורים היסטוריים — בויקנתם הם חוזרים בדמיונם לימי נעוריהם, אין הם משתחררים מן המושגים והחוויות של ימי-נעוריהם, הם מנסים להחיותם מחדש. זה אנושי. זה פאתטי. וזה רע מאוד כאשר זה קורה לראש-ממשלה.

סר אוולין חוזר

הזדמנתי לפני כמה ימים למלון המלך דויד בירושלים, וגיליתי באקראי תערוכה קטנה ומקסימה שהוכנה שם רגל מלאת 50 שנה לקיום המלון. מרגל שאהב את ירושלים היה יכול לבלות שעות לפני התצלומים הישנים, המראים את אותו האתר כפי שנראה לפני שנבנו המלון ובגינו ימקיא שמלון. בנעורי הודמן לי לבקר פעם-פעמים בבלון, שהיה אז מרכז החברה הגבוהה של השילטון הקולוניאלי הבריטי. התמונות עוררו בי זיכרונות נוסטלגיים מן הימים ההם, כשהיה למלון חן אלגנטי, בריטי-מזרחי, מיוחד במינו, שרק שמץ ממנו נותר כיום.

סימון

טיגיים הנפשעים, הפוגעים באזרחים חפים-מפשע, ושנפשו של כל אדם הגון סולדת מהם, וכך, הייתכן כי הגנרלים והפרופסורים של ממשלת-ישראל, אנשי המישל הצבאי והמניהל האזרחי, מעתיקים כל הזמן את פקודת-היום של הגנרל הבריטי? האם סר אוולין הצליח בדיעבד לנצח אותנו, עליידי כך שהכריח אותו לנהוג ולדבר כמוהו?

הכובען מאבוכיכיר

קאהיר מלאה בנשים מכוסות-ראש. כיסוייהראש של שונים ומשונים, החל בכיסוייהראש המסורתי של הנשים הדתיות, המכסה את השיער כולו והמתיר רק את הפנים מן העיניים ועד הסנטר, ולכה בכיסויים מודרניים, רחל אשתי השתגעה וצבאה כמה כיסויים כאלה, אך לא מצאנו אותם בחנויות האלגנטיות של רחוב קאצר-אלג'יל, וגם לא בשוק תאן-אח'ליל.

לפתע, באחד ההחובות הצדדים, נתקלנו בחלון-הראווה של חנות קטנטנה — והנה פרושים כל כיסויי-הראש שבהן יכולה נפש נשית לחשוך, נכנסו, במקום הקטן נדחסו כחצי תריסר נשים מצריות, שמדור כיסוייהראש ושוחחו עם בעליהחנות, גבר תמיד בעל פנים צעירות ושיער-שיבה.

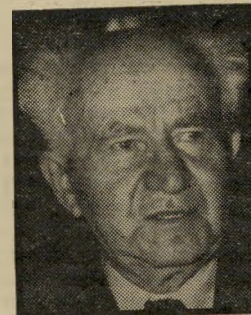
הצטרפנו לציבור, רחל מדדה כיסויים והחלפנו רשמים עליהם. היא מדדה מצנפת חומה שמצאה חן בעיניה, וביקשה אותי (בעברית, כמובן): "תשאל אם יש לו כזה בשחור."

"שחור?" אמר הזבן, בעברית. "אתה משם?" "אנחנו מתל-אביב, אמרתי בעברית. "מתל-אביב או מיפו?" "משו בצליל הדברים 'עורר בי מחשבה, אני מתל-אביב, מרחוב בנייהודה', אמרתי. "ואתה?" "אני מיפו", השיב.

בחנות הקטנה, בין הנשים המודדות, השתררה אותה אווירה מיוחדת הנוצרת תמיד כאשר ישראלי פוגש בנכר פלסטיני. מין תערוכת של מתה, סקרנות, מבוכה, הרגשת-שופחות וחשש מפני איבה. למדתי שהאיש הוא בן 40, שגולד באבוכיכיר, שנשט את יפו במלחמת-1948, בשא אשה מצרית. הראיתי לו את סמל החוועה ולשום ישראלי-פלסטיני, ובו דגליהן המוצלבים של ישראל ופלסטיין, הוא שאל על מילים עבריות שונות. בילדותו, כך סיפר, עבד אצל איש יהודי אחד בחולון. בסוף קנינו ארבע מצנפות, וכינו בהנחה ניכרת ולחצנו

בגין

בג'וריון